

סוג הבחינה: בגרות לבתי-ספר על-יסודיים

מועד הבחינה: קיץ תשע"ח, 2018

סמל השאלון: 880203

נספחים: א. תרגום לערבית של הקטע

בשאלה 1

ב. מילון מונחים לדוברי ערבית

לימודי הפנאי

שתי יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	40 נקודות
פרק שני	30 נקודות
פרק שלישי	30 נקודות
סה"כ	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר לשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

ענה על מספר השאלות הנדרש בשאלון. המעריך יקרא ויעריך את מספר התשובות הנדרש בלבד, לפי סדר כתיבתן במחברתך, ולא יתייחס לתשובות נוספות.

בשאלון זה 5 עמודים ו-4 עמודי נספחים.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות הן לנבחנות והן לנבחנים.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (40 נקודות)

ענה על שאלה 1 – שאלת חובה.

שאלה 1

הקטע שלפניך מבוסס על סיפורו של רועי סדן, שהתפרסם ב־ynet ב־15.9.11 .

קרא אותו בעיון וענה על השאלות שבסופו.

למען דוברי ערבית, מובא תרגום של הקטע בנספח א' לשאלון זה.

מר עולם

היתקלות בדוב גריזלי באלסקה, שוד מזוין במקסיקו, מחלת מלריה במוזמביק, צליית מרשמלו על הר געש בגואטמלה – זה מה שעבר בשנתיים האחרונות בחור ישראלי שהקיף את הגלובוס על אופניים, עם שק שינה קטן ביד.

לדברי הבחור, אין הרבה מה לראות בפרודו ביי, הנקודה שבה התחיל את המסע. מרחבים אינסופיים של צמחיית טונדרה, כמה דובי גריזלי, אילי צפון ויתושים בגודל של מקדחה. זוהי הנקודה הצפונית ביותר באלסקה שאפשר לרכוב בה על אופניים. כך הוא מספר:

קטע הרכיבה הראשון שלי כלל 800 קילומטרים של דרכי בוץ, שלאורכן היה רק מקום אחד שבו היה אפשר להצטייד במזון. מכיוון שהיה אז קיץ, כלומר אור השמש האיר במשך 20 שעות ביממה, התחלתי לרכוב בשלוש לפנות בוקר. הרגשתי כאילו נולדתי מחדש. רכבתי ושרתי והתרגשתי כמו ילד. עברתי ביום ההוא יותר קילומטרים ממה שתכננתי, אבל האדרנלין וההתרגשות והאור שלא נגמר עשו את שלהם. בסביבות 21:00, קצת לפני השקיעה הצפונית הארוכה, עצרתי. למחרת הייתי מותש. כל האימונים שעברתי, כל הפעמים שטיפסתי לחרמון על האופניים, שום דבר לא הכין אותי לדבר האמיתי. בחיים לא חשבתי שאיאלץ לרכוב בתוך כילה כדי להגן על עצמי מיתושי הטונדרה הענקיים, שדוקרים כמו מחט ומסוגלים לעקוץ גם דרך שתי שכבות של בגדים.

ככל שעברו הימים הייתי עייף יותר ורעב יותר. לא הצטיידתי במזון כמו שצריך, והשיעור הראשון שלי באלסקה היה להבין שבמקום כזה משלמים ביוקר על כל טעות. בכל קילומטר

שעברתי יכולתי למצוא מאות סיבות להפסיק הכול ולחזור הביתה, אבל ידעתי שאלה קשיים של התחלה. בסופו של דבר הגעתי למקום ששמו "סוס מת" ("Dead Horse"). שם, יחד עם נהגי משאיות שלבשו אוברולים מוכתמים בשמן, הצטיידתי באוכל וניהלתי את השיחה הזאת:

"לאן אתה רוכב על האופניים האלה?"

"400 קילומטר מכאן, לכיוון פיירבנקס. באתי מפרדו בי."

"ואחרי פיירבנקס, לאן אתה מתכוון להגיע?"

"לקנדה ומשם בחזרה לארצות הברית, ואז למקסיקו."

"ואז?"

"אז אחצה את מקסיקו למרכז אמריקה, ואחצה גם את דרום אמריקה."

בשלב הזה התחיל הנהג להסתכל עליי בצורה קצת מוזרה כאילו אני צוחק עליו, אבל המשיך בשיחה. "אתה חוצה את דרום אמריקה וחוזר הביתה?"

"לא. אחרי דרום אמריקה אחצה את אפריקה ואז את אירופה ומשם אמשיך לאסיה ואקנח באוסטרליה. בסוף, אחזור הביתה ואעלה לירושלים על האופניים שלי."

"ומתי יהיה לך זמן ללכת לפסיכיאטר?" הוא שאל בשיא הרצינות, "לדעתי זה יחסוך לך המון קילומטרים..."

ענה על ארבעה מבין הסעיפים א'–ה' (לכל סעיף – 10 נקודות).

- א. 1. הסבר בקצרה כל אחת משלוש הגישות להגדרת הפנאי: **פנאי כזמן, פנאי כפעילות, פנאי כמשמעות.**
2. איזו מבין הגישות האלה מתאימה לסיפורו של רועי סדן? נמק את תשובתך.
- ב. 1. ציין את **ארבע** רמות המעורבות בפעילויות פנאי, המוצגות בפירמידה של נאש.
2. ציין **שתי** פעילויות פנאי המסווגות כ**חיוניות** בפירמידה של נאש. הבא דוגמה מתוך הקטע לכל אחת מהפעילויות שצינת.
- ג. 1. הסבר מהו **פנאי רציני** על-פי סטיבנס.
2. הסבר באיזה סוג של פנאי רציני עוסק רוכב האופניים רועי סדן.
- ד. 1. הסבר מהו **גמול פנימי**. הבא דוגמה **אחת** מתוך הקטע לגמול פנימי.
2. הסבר מהו **גמול חיצוני**. הבא דוגמה **אחת** מתוך הקטע לגמול חיצוני.
- ה. 1. הסבר מהו **פנאי ביחיד** – **התבודדות**.
2. הסבר מדוע פעילות הפנאי של רועי סדן **אינה** פנאי ביחיד – התבודדות.

פרק שני (30 נקודות)

ענה על שתיים מבין השאלות 2-5 (לכל שאלה – 15 נקודות).

שאלה 2

- א. הסבר מהי **אתיקת עבודה** ומהי **אתיקת פנאי**. (8 נק')
ב. הסבר מהו **מחזור חיים ליניארי**, ומהם הגורמים שהביאו לשבירתו במאה העשרים. (7 נק')

שאלה 3

- א. ציין **שני** מאפיינים של תרבות, והבא דוגמה לכל אחד מהמאפיינים שצינת. (8 נק')
ב. הסבר מהו **הון תרבותי**. ציין **שתי** צורות של הון תרבותי על-פי בורדייה, והסבר אותן. (7 נק')

שאלה 4

- א. הסבר מהי המטרה של "המגילה הבינלאומית לחינוך לפנאי". (6 נק')
ב. ציין **שלושה** מסעיפי "המגילה הבינלאומית לחינוך לפנאי". (9 נק')

שאלה 5

- א. תאר את היחס לפנאי במשטר **הקפיטליסטי** ואת היחס לפנאי במשטר **הסוציאליסטי**. (8 נק')
ב. ישנן שלוש נקודות מבט על הקשר בין פנאי לעבודה. הצג **שתיים** מביניהן. (7 נק')

פרק שלישי (30 נקודות)

**ענה על חמש מבין השאלות 6–15 (לכל שאלה – 6 נקודות).
בכל שאלה מופיע מושג. הסבר אותו בקצרה.**

שאלה 6 דעה קדומה

שאלה 7 צווארון כחול

שאלה 8 וורקהוליזם

שאלה 9 פנאי אקראי

שאלה 10 דיקטטורה

שאלה 11 פלישה תרבותית

שאלה 12 תרבות אליטיסטית

שאלה 13 תאגידי פנאי

שאלה 14 אתר מלאכותי

שאלה 15 פולחן

בהצלחה!

السؤال الأول

القطعة التالية مبنية على قصة روعي سدان، التي نُشرت في موقع ynet بتاريخ 15.9.2011. اقرأها بتمعن، ثم أجب عن الأسئلة التي تليها.

سيد العالم

اصطدام دبّ غريزلي في ألاسكا، سَطُو مُسلّح في المكسيك، مرض الملاريا في موزمبيق، تناوُل حلوى المارشميلو المشويّ على بركان في غواتيمالا – هذا ما حدث في السنتين الأخيرتين لشابّ إسرائيليّ دارَ حول الكرة الأرضية راكبًا دراجة هوائية، ومزوّدًا بكيس نوم صغير.

بحسب أقوال الشابّ، لا يوجد الكثير ممّا يُمكن مشاهدته في برودو باي، وهي النقطة التي انطلق منها في رحلته. مساحات لا نهائية من نباتات "التندرا"، عدد من دبّبة الغريزلي، أياثل الشمال وبُعوض بحجم المُنقَب (المقدح). هذه هي النقطة الشماليّة الأبعد في ألاسكا التي يُمكن فيها ركوب الدراجة الهوائية. هذا ما حدّثنا به:

المسافة الأولى التي قطعتها بالدراجة الهوائية شملت 800 كلم من الطُّرُق الوحشية، ولم يكن على امتدادها إلّا مكان واحد يمكن التزوّد فيه بالغذاء. وبما أنّنا كنّا في فصل الصيف، أي إنّ ضوء الشمس أضاء لمدّة 20 ساعة يوميًا، بدأتُ رحلتي على الدراجة في الساعة الثالثة فجراً. شعرتُ وكأنّني وُلدتُ من جديد. قُدّتُ الدراجة وغيّيتُ وانفعلتُ كما لو أنّني ولد صغير. في ذلك اليوم قطعْتُ كيلومترات أكثر ممّا خطّطتُ، بفضل الأدرنالين والانفعال والضوء الذي لا ينتهي. وفي حوالي الساعة 21:00، قُبيل الغروب الشماليّ الطويل، توقّفتُ. في صباح اليوم التالي كنتُ مُنهكًا. جميع التندريات التي قمتُ بها، كلّ المرات التي تسلّقتُ فيها جبل الشيخ راكبًا دراجتي، لاشيء هيّاني للأمر الحقيقيّ. لم يخطر ببالي، طوال حياتي، أنّني سأضطرّ إلى أن أقود دراجتي داخل ناموسية كي أحمي نفسي من بعوض التندرا العملاق، الذي يخزّ مثل إبرة وبإمكانه أن يلسع حتّى عبّر طبقتين من الملابس.

كلّما مرّت الأيام ازدادتُ تعبًا وجوعًا. لم أتزوّد بالغذاء بشكل كافٍ، والدرس الأول الذي تعلّمته في ألاسكا كان أن أفهم أنّه في مثل هذا المكان الثمن الذي يُدفع مقابل كلّ خطأ باهظ جدًّا. بعد كلّ كيلومتر

قطعتُه كان بإمكانني أن أجد مئات الأسباب للتوقف والعودة إلى البيت، غير أنني أدركت أن هذه هي صعوبات البداية. أخيراً، وصلت المكان الذي يحمل الاسم "الفَرَس الميت" ("Dead Horse"). هناك، تَزَوَّدْتُ بالطعام مع سائقي الشاحنات الذين لبسوا سراويل مُلَطَّخة بالزيت، وأجريت المحادثة التالية:

"إلى أين تركب هذه الدراجة؟"

"مسافة 400 كلم من هنا، باتجاه فيربانكس. لقد جئت من برودو باي."

"وبعد فيربانكس، إلى أين تنوي الوصول؟"

"إلى كندا، ومن هناك سأعود إلى الولايات المتحدة، ومنها إلى المكسيك."

"وبعد ذلك؟"

"بعد ذلك سأقطع المكسيك حتى وسط أمريكا، ثم سأقطع جنوب أمريكا أيضاً."

في هذه المرحلة، بدأ السائق ينظر إليّ بشيء من الغرابة وكأنني أسخر منه، لكنه تابع المحادثة.

"ستقطع جنوب أمريكا ثم تعود إلى البيت؟"

"لا. بعد جنوب أمريكا سأقطع أفريقيا وبعدها أوروبا، ومن هناك أواصل نحو آسيا، وستكون أستراليا"

"مِسْك الخِتام". في النهاية سأعود إلى البيت وسأصعد إلى القدس بدراجتي."

"ومتى سيكون لديك الوقت لتزور طبيباً نفسياً؟"، سألني السائق بكل جدية، "أعتقد أن هذا سيوفر"

عليك الكثير من الكيلومترات...".

שאלה 1

- א: הסבר: اِشْرَحْ, גישות: تَوَجُّهَات, הגדרה: تعریف, פנאי כפעילות: وقت الفراغ כנشاط, פנאי כמשמעות: وقت الفراغ כمعنى, נמק: عُلِّل
- ב: ציין: اذْكَر, רמות מעורבות: مستويات التَدْخُل, מוצגות: معروضة, פירמידה: هرم, המסווגות כחיוביות: تُعْتَبَر (تُصَنَّف) إيجابية, דוגמה: مثال
- ג: פנאי רציני: وقت فراغ جدِّي, סוג: نوع, עוסק: يُمارِس
- ד: גמול פנימי: مقابل داخلي, גמול חיצוני: مقابل خارجي
- ה: פנאי ביחיד – התבודדות: وقت الفراغ على انفراد – انعزال

שאלה 2

- א: אתיקת עבודה: أخلاقيات العمل, אתיקת פנאי: أخلاقيات وقت الفراغ
- ב: מחזור חיים ליניארי: دورة حياة خطية, גורמים: عوامل, שבירתו: انقطاعها

שאלה 3

- א: מאפיינים: مميّزات
- ב: הון תרבותי: كنز ثقافي

שאלה 4

- א: המגילה הבינלאומית: الميثاق الدولي
- ב: מסעיפי: من بنود

שאלה 5

א: יחס: מוקף מן, משטר קפיטליסטי: النظام الرأسمالي,

משטר סוציאליסטי: النظام الاشتراكي

ב: ישן: توجد, נקודות מבט: وجهات نظر

שאלה 6: דעה קדומה: فكر مُسبق

שאלה 7: צווארון כחול: ياقة زرقاء

שאלה 8: וורקוהוליסם: الإدمان على العمل

שאלה 9: פנאי אקראי: وقت فراغ عفوي

שאלה 10: דיקטטורה: دكتاتورية

שאלה 11: פלישה תרבותית: زحف (غزو) ثقافي

שאלה 12: תרבות אליטיסטית: ثقافة نخبيّة

שאלה 13: תאגידי פנאי: مؤسسات وقت الفراغ

שאלה 14: אתר מלאכותי: موقع اصطناعي

שאלה 15: פולחן: عبادة / طقوس دينية